

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 437/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť D. H., S., zastúpeného advokátkou Mgr. A. S., D., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež podľa čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie v spojení s namietaným porušením čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a § 1 ods. 1, § 2 a § 3 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 352/2009 a jeho rozsudkom zo 14. decembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. H. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. marca 2011 doručená sťažnosť D. H., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. A. S., D., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež podľa čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) v spojení s namietaným porušením čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 4 ústavy a § 1 ods. 1, § 2 a § 3 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ústavný zákon“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 352/2009 a jeho rozsudkom zo 14. decembra 2010.

Sťažovateľ doplnil sťažnosť podaním zo 16. septembra 2011 doručeným ústavnému súdu 21. septembra 2011 o ďalšiu listinnú dokumentáciu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ spolu so svojou sestrou, nebohou M. U., sa žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) 23. júna 2004 domáhali voči JUDr. Ľ. Z. (ďalej len „žalovaná“) určenia, že kúpna zmluva zo 4. februára 2004, ktorej vklad do Katastra nehnuteľností B., Správa katastra S., bol povolený 24. februára 2004 pod č. V 238/2004 (ďalej len „kúpna zmluva“), je neplatná.

Sťažovateľ uviedol, že „*JUDr. Ľ. Z. na základe udeleného plnomocenstva odpredala v mene sťažovateľa a nebohej M. U. ako predávajúcich sama sebe ako kupujúcej pozemky parc. č. 5156/4 - orná pôda vo výmere 38541 m² a parc. č. 5579 - orná pôda vo výmere 33799 m² za kúpnu cenu 700.000 Sk. Vklad tejto zmluvy bol Správou katastra S. povolený pod V 238/2004 dňa 22. 04. 2004. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu od začiatku konania tvrdil, že žalovaná JUDr. Ľ. Z. zneužila dôveru sťažovateľa i M. U., ako aj*

ich nevedomosť ohľadne predaja pozemkov a mala záujem takýmto spôsobom získať značný prospech pre seba samu, a to na úkor sťažovateľa a M. U.“.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 21 C 122/2004 z 9. decembra 2005 žalobnému návrhu v celom rozsahu vyhovel a určil, že kúpna zmluva je neplatná. Podľa sťažovateľa okresný súd „z uvedeného plnomocenstva, ktoré udelili navrhovatelia v 1. a 2. rade odporkyni dňa 26. 09. 2003... zhladal jeho neurčitost', nakoľko v zmysle platnej právnej úpravy v plnomocenstve musí byť uvedený rozsah splnomocnencovho oprávnenia. Uvedené plnomocenstvo má charakter generálneho plnomocenstva, nie je jasné, konkrétne a určité, pretože nevymedzuje a presne nešpecifikuje nehnuteľnosti, ktoré majú byť predmetom prevodu jednak bezodplatného, ako i predmetom kúpnej zmluvy, ktorú následne odporkyňa uzatvorila za navrhovateľov v 1. a 2. rade a ratifikovala ju svojim vlastným podpisom za predávajúcich, avšak zároveň túto kúpnu zmluvu, ktorej predmetom už boli konkrétne vymedzené nehnuteľnosti, avšak absentovali už vo vyššie spomínanom plnomocenstve, podpísala za kupujúcu sama seba... Z uvedeného mal preto súd za to, že odporkyňa prekročila svoje oprávnenie konať za splnomocniteľov a splnomocnitelia tento právny úkon dodatočne a bez zbytočného odkladu neschválili, práve naopak, odporkyni odvolali plnú moc o čom odporkyňa vedela, resp. musela vedieť.“.

Proti označenému rozsudku sa žalovaná odvolala. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5 Co 48/2006 z 10. apríla 2006 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol s odôvodnením, že „tvrdenia žalobcov v konaní v zmysle údajnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo 04. 02. 2004 preukázané neboli, keď právny úkon bol urobený v súlade s ust. § 37 O. z., teda slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne, jeho predmetom nebolo nemožné plnenie, rovnako tak svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu, ani zákon neobchádza a neprieči sa dobrým mravom (§ 39 O. z.), keď jeho obsah bol plne v súlade s vôľou žalobcov, prejavenej v písomnom plnomocenstve, hoci i následne (po urobení právneho úkonu) odvolanom“.

Na základe dovolania podaného sťažovateľom (a nebohous sestrou) Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 4 Cdo 217/2007 z 27. júla

2009 rozsudok krajského súdu sp. zn. 5 Co 48/2006 z 10. apríla 2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že *«„... ide o skutočnosti, svedčiace o možnom strete záujmov žalovanej v postavení zástupcu, so záujmami žalobcov ako zastúpenými. Ide teda nepochybne o skutočnosti, ktoré vyšli za konania najavo a ktoré by mali mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu.“ Zároveň dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vyslovil právny názor a načrtol smerovanie odvolacieho súdu po vrátení veci, ktorý odvolací súd sa mal zaoberať rozporom v záujmoch sťažovateľa a M. U. na strane jednej a záujmoch JUDr. L. Z. na strane druhej s poukazom na ust. § 22 ods. 2 O. z., rovnako ako skutočnosťou, či kúpna zmluva nebola uzavretá v rozpore s dobrými mravmi.»*

Krajský súd ako odvolací súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 5 Co 352/2009 zo 14. decembra 2010 napadnutý prvostupňový rozsudok z 9. decembra 2005 opätovne zmenil a žalobný návrh zamietol. Podľa sťažovateľa krajský súd v ďalšom konaní vo veci dal prednosť *«... ústavnému princípu ochrany nadobudnutých práv niekoho iného ako účastníka pôvodného konania. Rešpektujúc tento princíp nemôžu tretie osoby spoliehajúce sa na platné právo stratiť nadobudnuté práva, inak by bol porušený princíp právnej istoty a vlastník by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo zjavne nezodpovedá chápaniu materiálneho právneho štátu.“ V strohom odôvodnení svojho rozhodnutia porušovateľ ešte podal výklad ust. § 243d ods. 2 O. s. p., kedy podľa odvolacieho súdu „zmyslom posledne citovaného ustanovenia je, že nové rozhodnutie sa nedotkne právnych vzťahov iných subjektov, ktoré nadväzovali na právne vzťahy účastníkov nesprávne upravené a deklarované starším, neskôr zrušeným rozhodnutím. Ako z textu zákona, tak i z jeho zmyslu vyplýva, že právne vzťahy niekoho iného ako účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím vo veci, v ktorej bolo právoplatné rozhodnutie vo veci samej zrušené v dovolacom konaní, dotknuté bez ohľadu na skutočnosť, že dotknutá osoba vedela o tom, že proti rozhodnutiu, na ktorého základe bolo právo nadobudnuté, bolo podané dovolanie. To vyplýva ako z textu zákona, ktorý neviaže ochranu tretích osôb na vedomosť o podanom odvolaní ani na vedomosť o vadách rozhodnutia, ktoré by mohli viesť k jeho zrušeniu v dovolacom konaní, tak i z pojatia dovolania, ktoré je mimoriadnym opravným prostriedkom a jeho podanie nemá vplyv na právnu moc ani na účinky napadnutého rozhodnutia.»*

Sťažovateľ namieta, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je „takého zanedbateľného rozsahu, obsahu i kvality, že nie je možné zo strany sťažovateľa, ani zo strany akejkoľvek tretej osoby sa s ním uspokojiť. V odôvodnení rozhodnutia porušovateľ ani okrajovo neuviedol odkaz sťažovateľa na absenciu dobrej viery pri uzatváraní zmluvy medzi žalovaným a jeho právnou predchodkyňou, ktorú skutočnosť v rámci konania pred porušovateľom sťažovateľ opakovane zdôrazňoval a posúdenie ktorej otázky bolo rozhodujúce pre posúdenie merita veci; nijako nevysvetlil, ktoré skutočnosti považuje v tomto smere za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec v kontexte dobrej viery právne posúdil. Z odôvodnenia rozhodnutia je zrejmé, že porušovateľ sa týmito skutočnosťami, majúcimi podstatný vplyv na otázku existencie vlastníckeho práva na strane jedného z účastníkov konania, vôbec nezaoberal. Z odôvodnenia rozhodnutia vôbec nevyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami súdov všetkých stupňov (predovšetkým súdu dovolacieho) a úvahami porušovateľa pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi porušovateľa na strane druhej. Odôvodnenie rozhodnutia v nijakom prípade nepôsobí presvedčivo a takto vypravené odôvodnenie, nenapĺňajúce ani základné atribúty kladené na zdôvodnenie rozhodnutia o takej zásadnej otázke, akou je vlastnícke právo, nemôže požívať právnu ochranu.“.

Podľa sťažovateľa tým, že sa krajský súd nevysporiadal so základom jeho argumentácie, „odňal mu možnosť riadne sa v podanom dovolaní brániť a využiť širokú škálu možných protiargumentov k nesprávnemu posúdeniu veci porušovateľom. Ak totiž sťažovateľ z odôvodnenia rozhodnutia porušovateľa nevie, ako sa porušovateľ vysporiadal s jeho argumentáciou, v tomto smere má obmedzené možnosti v dovolacom konaní použiť relevantné argumenty na ochranu svojho vlastníckeho práva.“.

Sťažovateľ ďalej namieta, že «doposiaľ žiaden vo veci konajúci súd nepovažoval za potrebné využiť v civilnom konaní základný dôkazný prostriedok a vykonať dôkaz výsluchom účastníka. Sťažovateľ do dnešného dňa v celom konaní, začatom už v roku 2004, nebol k veci vypočutý. „Opomenutím“ vykonania tohto dôkazu nielenže porušovateľ

nedostatočne zistil skutkový stav veci, odňal tak i sťažovateľovi právo konať pred súdom a uviesť skutkovo relevantné okolnosti, dôležité pre rozhodnutie vo veci samej.».

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ tvrdí, že napadnutým postupom a rozsudkom krajského súdu boli porušené jeho základné práva a iné práva podľa ním označených článkov ústavy, dohovoru, dodatkového protokolu, ako aj charty a tiež ním označené ustanovenia ústavy a ústavného zákona.

V nadväznosti na to sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 352/2009 a rozhodnutím, č. kon. 5 Co 352/2009-312 zo dňa 14. 12. 2010 porušil právo D. H..., bytom: S. na základe

- čl. 7 ods. 5, 12 ods. 1; čl. 13 ods. 4; čl. 20 ods. 1; čl. 46 ods. 1; čl. 48 ods. 2 Ústavy SR*

- § 1 ods. 1, § 2 a § 3 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb.*

- čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*

- čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*

- čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1, čl. 41 ods. 2, čl. 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie č. 2007/C 303/01*

2. Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, č. kon. 5 Co 352/2009-312 zo dňa 14. 12. 2010 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. D. H..., bytom: S. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 € (slovom: Desiat tisíc Euro), ktoré je mu Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. D. H..., bytom: S. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 887,90 € (slovom Osemstoosemdesiat sedem Euro 90 centov), a to za 2 úkony právnej pomoci (príprava a prevzatie veci, spísanie sťažnosti), ktorú je mu Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť k rukám Mgr. A. S., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 352/2009 zo 14. decembra 2010 vo výroku o uložení povinnosti sťažovateľovi nahradiť trovy konania, a to až do rozhodnutia ústavného súdu o tejto sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 17 ods. 1, čl. 41 ods. 1 a 2 a čl. 47 ods. 2 charty v spojení s porušením čl. 7 ods. 5, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 4 ústavy a § 1 ods. 1, § 2 a § 3 ods. 1 ústavného zákona postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 352/2009 a jeho rozsudkom zo 14. decembra 2010. Sťažovateľ zároveň ústavnému súdu oznámil, že v predmetnej veci podal tiež (už po druhýkrát) dovolanie podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku z dôvodu, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorej uplatnenie nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

V danom prípade sťažovateľ subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd akceptoval tým, že podal vo svojej veci dovolanie (z 22. februára 2011) ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa uplatnením zásady ratio temporis odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje aj na svoj právny názor (m. m. napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 184/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy možno takúto sťažnosť považovať za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (k tomu porovnaj aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské

práva vo veci Bulena a spol. proti Českej republike a rozhodnutie uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Českej republiky; zv. 29/uznesenie č. 3 a pod.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2011